

7.
SINIF

TÜRKÇE

ANLATIM BOZUKLUĞU

Mesut
BAYAR

 [bizturkceogretmeniyiz](https://www.instagram.com/bizturkceogretmeniyiz)

Duygu
AKKAYA SALMAN

 [duyguluturkce](https://www.instagram.com/duyguluturkce)

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Gereksiz Sözcük Kullanılması, Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması

Kazanımlar

Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.

ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

Bilgi

Toplumsal yaşam içerisinde dili doğru kullanmak, sağlıklı bir iletişim kurabilmenin en önemli kuralıdır. Bu sebeple cümlelerin; gereksiz ögeler taşıması, çelişkili ifadeler barındırmaması ve mantık kurallarına uyması gerekir. Aksi takdirde cümlede anlatım bozukluğu oluşur.

Anlam yönünden anlatım bozukluğu sebepleri şunlardır:

1. Gereksiz Sözcük Kullanılması

İyi bir cümle duygu ve düşünceleri ifade eden yeterince sözcükten oluşur. Başka bir deyişle, gereksiz sözcük içermez. Yoksa anlatım bozukluğu oluşur.

Cümleden çıkarıldığında anlamda herhangi bir daralmaya neden olmayan sözcükler gereksiz kullanılmış demektir.

- Bu karşılıklı tartışmaya son verelim.
- Gemide endişeli, kaygılı bir bekleyiş başladı.

ALİŞTİRMA • 1

Aşağıdaki cümlelerde gereksiz kullanılmış sözcükleri bulup altını çiziniz.

1. Bu futbolcu her zaman böyle öfkeli, sinirli midir?
2. Yine bu manzarayı izlemeye tekrar gelelim.
3. Yangını hemen derhal yetkililere haber verdik.
4. Günümüzde birçok banka taşıt araç kredisi veriyor.
5. Çevre kirliliğine karşı mutlaka kesinlikle önlem alınmalıdır.
6. Sıcak altında üç saat süreyle çalışmıştık.

Bilgi

2. Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması

Çoğu kez, anlamları farklı olan sözcükler ses olarak birbirine benzediği için birbirinin yerine kullanılmaktadır. Bazen de cümlede kullanılan sözcükler, anlamı iyi bilinmediği için yanlış seçilmektedir. Bu durumlar anlatım bozukluğuna neden olur.

- Bulutlar gökyüzünü kapsamıştı. (kaplamıştı)
- Yakındaki parka gezinti düzenleyeceğiz. (gezi)
- Görüşmeyeli saçların büyümüş. (uzamış)

ALİŞTİRMA • 2

Aşağıdaki cümlelerde yanlış anlamda kullanılmış sözcükleri bulup altını çiziniz.

1. Bahçenin kıyısına sıra sıra fidan ekmişler.
2. Kırtasiyedeki kalemin ücreti çok yüksekti.
3. Kararlarımı çoklukla öğretmenime danışarak alırım.
4. Okulun son günleri, tatil iyice yanaştı.
5. Halkın yaşam koşullarının artırılması için çalışıyoruz.
6. Ali'nin gayretini azımsamak doğru değildir.
7. Bize kendini iş yerinin sahibi olarak tanıştırdı.
8. Bazı oyuncuların hareketleri, statta yankı uyandırdı.
9. İşe girerken öğretim belgemi de verdim.

ETKİNLİK • 1

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise kutucuklara “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- 1 “Balon yukarıya gökyüzüne doğru yükseliyordu.” cümlesinde anlatım bozukluğu vardır.
- 2 “Spor okulumuz 2022 tarihinde açılmıştı.” cümlesinde anlatım bozukluğu yoktur.
- 3 “Sınıfta yüksek sesle bağırması bizi korkutmuştu.” cümlesinde “yüksek sesle” sözü gereksiz kullanılmıştır.
- 4 “Babaannem bana kazak da dokurdu.” cümlesinde “dokurdu” sözcüğü yanlış anlamda kullanılmıştır.
- 5 “Soruyu Metin, senden önce çözecektir.” cümlesinde altı çizili sözcük gereksiz kullanılmıştır.

AÇIK UÇLU • 1

Aşağıdaki cümlelerde hangi anlatım bozukluğunun olduğunu altta verilen boşluklara yazınız.

- 1 Kimi zaman okula yayan yürüyerek gidiyorum.
- 2 Yaralının durumu iç açıcı nitelikte görülüyor.
- 3 Şehir merkezine artık bundan sonra arabayla gideceğiz.
- 4 Beni çağırınca mecburen bahçeye inmek zorunda kaldım.
- 5 Makinesiyle çektiği onlarca resmi bize de gösterdi.

AÇIK UÇLU • 2

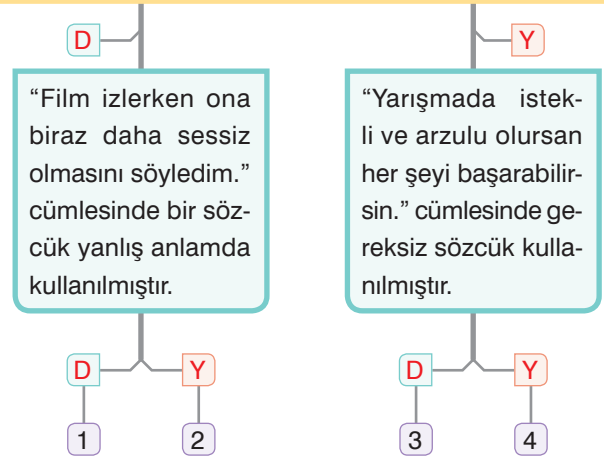
Aşağıdaki cümlelerde gereksiz kullanılan sözcükleri bularak altta verilen boşluklara yazınız.

- 1 Çocuklardan hâlâ bir haber alamadık henüz.
- 2 Doktor, istirahat edip dinlenmesi gerektiğini söyledi.
- 3 İzciler şu an otobüsle yola çıkmak üzere.
- 4 Başkan, oturduğu yerden ayağa kalktı, kürsüye geçti.
- 5 Ağaca tırmanırken az kalsın düşeyazdım.
- 6 İlgî ve alakanızı bu çocuklardan esirgemeyin.
- 7 Çok varlıklı, zengin bir aile değildik.

ETKİNLİK • 2

Kutularda veriler bilgileri doğru/yanlış olarak değerlendirerek doğru çıkışa ulaşınız.

“Kumaşların üzerine yazılmış desenler göz alıcıydı.” cümlesinde anlatım bozukluğu yoktur.

Gereksiz Sözcük Kullanılması, Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması

1. İyi bir cümle gereksiz sözcük içermez. İyi ve doğru bir cümle kurmak için anlatıma katkısı olmayan sözcükleri kullanmamak gerekir. Yoksa anlatım bozukluğu oluşur.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) İşe gitmek üzere evden dışarı çıktı.
B) Bilgisayarı için bir tamirci arıyor.
C) Sevdiğimiz yazarların kitaplarını öncelikle okuyoruz.
D) Adam asmaca oyununu yine ben kazandım.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) Anahtarımı alıp kapıyı sen açar mısın?
B) Bilim fuarının son günü hareketli geçti.
C) Bu başarıyı güç, zor koşullarda kazanmıştık.
D) Bugünlerde göçmen kuşlar yola çıkıyor.

3. I. Biletlerin satışından iyi gelir elde ettik.
II. Hemen, derhal eve girmelisiniz.
III. Kalemlerimden bazılarını onlara hediye ettim.
IV. Zeytin ağaçlarından ilk zeytinleri toplayacağız.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

4. Cümlede bir sözcüğün yerine yanlış anlam veren başka bir sözcüğün kullanılması anlatım bozukluğu sebebidir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yanlış anlamda kullanılmıştır?

- A) İtfaiye kısa süre sonra yangına müdahale etti.
B) Bayrağımız dalgalanırken biz de gururlandık.
C) Dedem, yaşı geliştikçe daha huysuz biri oluyor.
D) Köşeden dönen araç yanımızdan hızla geçti.

5. Beslenmesine dikkat etmemesi maçlarda kötü oynamasını sağladı.

Bu cümlede kullanılan aşağıdaki sözlerden hangisi anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) dikkat etmemesi
B) maçlarda
C) kötü oynamasını
D) sağladı

6. (I) Japon balığı, diğer ülkelere Uzak Doğu'dan dağıldığı için bu ismi almıştır. (II) Ülkemizde de genel olarak bu isimle tanımlanır. (III) Diğer balık cinslerine göre oldukça iyi hafızaları vardır. (IV) Birçok şeyi unutmaz ve kendilerini besleyen kişiyi hemen tanır.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde bir sözcüğün yanlış anlamda kullanılması anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV

BİLGİ

3. Anlamca Çelişen Sözcüklerin Bir Arada Kullanılması

Bir cümlede anlamca birbirine karşıt olan sözlerin birlikte kullanılması anlam karışıklığı oluşturur. Bu da anlatım bozukluğuna neden olur.

Bu tür cümlelerde genellikle **kesinlik** anlamı taşıma ve **ih-timal** anlamı taşıma çelişkisi görülür.

- Kardeşim Mehmet sabah **kesinlikle** okula gitmiş **olabilir**.
- İzciiler **yaklaşık olarak tam** on saat yürümüşler.
- Gemi, **eminim** bu saate kadar İzmit'e varmıştır **sanırım**.
- **Şüphesiz** bu olayı bütün komşular duymuş **olmalı**.
- **Mutlaka** bu gömleğin senin olduğunu **tahmin ediyorum**.

ALİŞTİRMA • 3

Aşağıdaki cümlelerde bir arada kullanılan anlamca çelişen sözcükleri bulup altını çiziniz.

1. Ablamlar akşamki yemeğe kesinlikle gelebilir.
2. Bu ilaç kas rahatsızlığını yüzde yüz iyileştirebilir.
3. Kararınızda sizi yüzde yüz haklı buluyorlar herhâlde.
4. Burada yaklaşık olarak tam yirmi ayakkabı var.
5. Adresi mutlaka doğru anlamıştır sanıyorum.
6. Siz elbette bu konuda benimle aynı fikirde olabilirsiniz.
7. Bu köyde mutlaka sizler de tarımla uğraşiyor olmalısınız.
8. Fuarda şüphesiz birçok okur bu romanı satın almış olabilir.
9. O, sanırım size bu görevi bir daha asla vermez.
10. Eminim yanlış tamir yaptığı için usta pişman olmuştur.
11. Tam olarak üç yıl kadar önce bu şehre taşınmıştık.

BİLGİ

4. Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanılması

Bir sözcüğün cümlelerin akışına veya anlamına uygun yerde kullanılmaması anlatım bozukluğuna yol açar.

Sözcüklerin uygun yerde kullanılmamasıyla ilgili anlatım bozuklukları, genellikle **sıfatlarla zarfların** yanlış kullanımından kaynaklanmaktadır.

- Birçok kişi **sigortasız** iş yerinde çalışıyor. (Yanlış)
Birçok kişi iş yerinde **sigortasız** çalışıyor. (Doğru)
- Tabelada "**Ağrısız** kulak delinir." yazıyordu.
- **Yeni** durağa gitmiştim ki otobüs kalkıverdi.
- **İzinsiz** bahçeye girilmez.
- **Her** yolda kalan insana yardım etmeliyiz.

ALİŞTİRMA • 4

Aşağıdaki cümlelerde yanlış yerde kullanılan sözcükleri bulup altını çiziniz.

1. İlk kez doktor olduğu hastaneye ziyarete gelmiş.
2. Etlar fazla dışarıda kaldığı için bozulmuş.
3. Korkusuzca düşüncelerini dile getirmelisin.
4. Televizyonda tekrar tekrar atılan golü gösterdiler.
5. Bu eve gelince ilk aklıma gelen çocukluk anılarım olurdu.
6. Günde üç defa eşya tamir edilen yere yemek bırakıyoruz.
7. Boğaz'da kılıksız ekmek arası balık yenir.
8. Plastik atıklar, balıkların daha çok ölmesine neden oluyor.
9. Uykusuz araba kullanan kişiler kaza yapabilir.
10. Burada her haftanın günü taze meyve bulunuyor.
11. Maçta çok topla oynarsan rakipten çalım yersin.

AÇIK UÇLU • 3

Aşağıdaki cümlelerde hangi anlatım bozukluğunun olduğunu altta verilen boşluklara yazınız.

1 Arabanda mutlaka yangın tüpü bulunuyordur sanırım.

2 Müşteriler içinde müdürün ilk odasına ben girdim.

3 Yağmur şüphesiz ilçe genelinde yağmış olabilir.

4 Başkan olalı hemen hemen tam üç yıl oluyor.

5 Hiçbir türlü devlet başkanına karşı saldırı affedilemez.

ETKİNLİK • 3

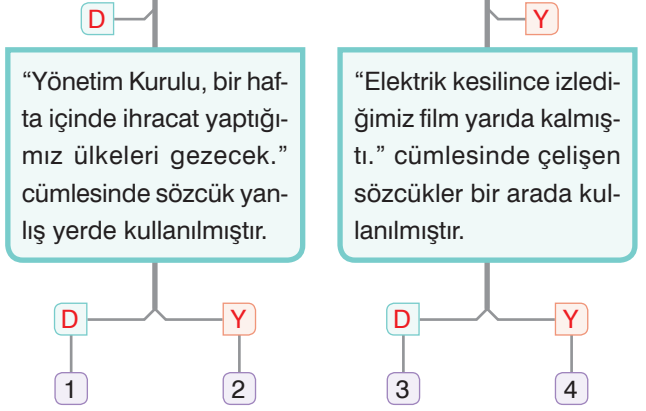
Aşağıda verilen bilgiler doğru ise kutucuklara “D” yanlış ise “Y” yazınız.

- “Kısmen de olsa Şirin, bu konuda tamamen haklıdır.” cümlesinde anlamca çelişen sözcükler bir arada kullanılmıştır.
- “Çarşıda el işi ürünlerin satıldığı bir dükkân açtım.” cümlesinde bir sözcüğün yanlış yerde kullanılması anlatım bozukluğuna neden olmuştur.
- “Çok suda kaldığı için ellerinin içi yumuşamış.” cümlesinde altı çizili sözcük yanlış yerde kullanılmıştır.
- “Bazı satıcılar, insanlar arasında zengin fakir ayrıcalığı yapıyor.” cümlesinde “arasında” sözcüğü yanlış anlamda kullanılmıştır.
- “Eminim bugün akşam erkenden uyumuş olmalısın.” cümlesinde altı çizili sözcük ile “olmalısın” sözcüğü çeliştiği için anlatım bozukluğu vardır.

ETKİNLİK • 4

Kutularda veriler bilgileri doğru/yanlış olarak değerlendirerek doğru çıkışa ulaşınız.

“Koşuyu kesin olarak bizim Ali birinci bitirebilir.” cümlesinde anlatım bozukluğu vardır.

ETKİNLİK • 5

Aşağıdaki cümlelerde yapılan anlatım bozukluklarını bu- larak uygun kutucuklarla eşleştiriniz.

- Masa ve sandalyeler arasında uygunluk olmasına dikkat edin. **a.** Anlamca çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması
- Bir ihtimal ben de deniz kıyısına gidip manzara izlerim elbet. **b.** Sözcüğün yanlış yerde kullanılması
- Sınıfta kulağıma alçak sesle bir şeyler fısıldadı. **c.** Gereksiz sözcük kullanılması
- İzinsiz konuşmaya başlayınca azar işitti. **d.** Yanlış anlamda sözcük kullanılması
- Sporda başarı düzenli antrenman yapmaya bağımlıdır.

Anlamca Çelişen Sözcüklerin Bir Arada Kullanılması, Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanılması

1. Onun anlattıkları hiç kuşkusuz doğru olmalıdır.

Bu cümleyle ilgili,

- I. Bir sözcük yanlış yerde kullanılmıştır.
- II. Gereksiz sözcük kullanılmıştır.
- III. Çelişen sözcükler bir arada kullanılmıştır.
- IV. Bir sözcük yanlış anlamda kullanılmıştır.

yargılarından hangisi doğrudur?

- A) I B) II C) III D) IV

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlamca çelişen sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) Su bardağı yavaşça elimden kayıverdi.
- B) Alt kattaki komşu sizden bir cevap bekliyormuş.
- C) Müzik çalışmalarına bu stüdyoda devam ediyor.
- D) Misafirler koltuklarına oturunca çay servisi başladı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcük, yanlış yerde kullanılmıştır?

- A) Bulmacayı çözemeyince benden yardım istedi.
- B) Kıyafetini değiştirmeden bir süre salonda oturdu.
- C) Hazırlıksız yağmura yakalanınca eve kadar sırlıksıkam olmuşum.
- D) Açılışa yetişmek için elimizden geldiğince hızlanalım.

4.

Bir cümlede anlamca birbirine karşıt olan sözlerin birlikte kullanılması anlatım bozukluğuna neden olur.

Bu bilgiye göre,

- I. Yeteri kadar sulamadığım için çiçekler kurumuş.
- II. Belki okula gelmemesinin bir nedeni vardır mutlaka.
- III. Elbette senin de bu başarıda katkı var.
- IV. Haydi, dışarıya çıkıp kar topu savaşı yapalım!

cümlelerinin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

5.

	Cümle	Anlatım Bozukluğu Sebebi
I.	Yeni tabletin kesinkes iş göreceğini sanıyorum.	Çelişen sözcüklerin bir arada kullanılması
II.	Ekmek yapma makinesini geri iade edeceğiz.	Gereksiz sözcük kullanılması
III.	Uydularla haberleşme çok önemli bir keşiftir.	Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
IV.	İşini doğru yapması yüzünden sürekli ödüllendiriliyor.	Sözcüğün yanlış yerde kullanılması

Bu tabloda numaralanmış cümlelerin hangisinde yapılan anlatım bozukluğunun sebebi yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

6. Aşağıdaki tabloda verilen bilgiler doğruysa karşısındaki kutucuğa "D", yanlışsa "Y" yazılacaktır.

	D/Y
I. "Burak, bir ay önce başka bir okula kaydolmuş." cümlesinde gereksiz sözcük kullanılmıştır.	
II. "Şiddetli yağmur yağınca sel oldu." cümlesinde bir sözcük yanlış yerde kullanılmıştır.	
III. "Kitap ücretlerinin yüksek olması satışları azaltıyor." cümlesinde yanlış anlamda kullanılan bir sözcük vardır.	
IV. "Onu iş yerinde ziyaret edeceğiz." cümlesinde çelişen sözcükler bir arada kullanılmıştır.	

Buna göre tablonun doğru hâli aşağıdakilerden hangisi olur?

- A)

Y
D
Y
D

 B)

Y
D
D
Y

 C)

Y
Y
D
D

 D)

D
D
D
Y

7. Bugün bilgisayarlar çantamızda taşıyabileceğimiz kadar I küçüldü. Tabletler iş hayatının değişmez yardımcıları hâline geldi. Cep telefonlarımız ise gündelik hayatta her tür II lü iletişim ihtiyacımızı karşılayabileceğimiz şekilde gelişti. Ama en önemlisi, herhâlde bu teknolojik aletlerle her yer III de internete bağlanabilme imkânına sahip olmamız ke-IV sinlikle.

Bu metindeki numaralanmış sözlerden hangisi, anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV

8. Sanıyoruz ki dün çığ düşünce köy ile ilçenin yolu kapanmıştır mutlaka.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "sanıyoruz ki" sözcüğü "tahminimize göre" sözüyle değiştirilerek
B) "dün" sözcüğü cümleden çıkarılarak
C) "çığ düşünce" sözü "çığ meydana gelince" sözüyle değiştirilerek
D) "sanıyoruz ki" sözcüğü cümleden çıkarılarak

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Trafik polisinin uyarılarına hepimiz hak verdik.
B) Sporcular, başlama çizgisine sırayla geçti.
C) Israrımıza rağmen asla bizimle konuşmayabilir.
D) Duvardan atlarken dizimi incitmişim.

- 10.

Az önce üç üniversiteli öğrenci seni sordu. I.

II. Sanatçının tablolarında pastel renkler öne çıkıyor.

Otoparkın çıkışında bir kedi yavrusu buldum. III.

IV. Yedekler arasında ismim okunmayınca üzül-
müşüm.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

Bilgi

5. Anlam Belirsizliği

Bir cümlede anlam belirsizliği farklı nedenlerden kaynaklanabilmektedir:

a. Zamirden Kaynaklanan Belirsizlik

Bazı cümlelerde kişi zamirinin kullanılmaması anlam belirsizliğine neden olabilir. Böyle cümlelere hem **senin** hem de **onun** zamiri getirilebilir.

Anlam belirsizliğini ortadan kaldırmak için cümlenin uygun bir yerine kişi zamirinin getirilmesi gerekir.

- Az önce ağabeyini çarşıda gördüm. (Kimin ağabeyini?)

Az önce **senin** ağabeyini çarşıda gördüm.

Az önce **onun** ağabeyini çarşıda gördüm.

- Yeni bir araba aldığına çok sevindim. (Kimin aldığına?)

Senin yeni bir araba aldığına çok sevindim.

Onun yeni bir araba aldığına çok sevindim.

b. Noktalama İşaretinden Kaynaklanan Belirsizlik

Bazı cümlelerde virgülün kullanılmaması anlam belirsizliğine yol açabilir.

- Polis, kardeşimden kimliğini istedi. (Özne=polis)
- Polis kardeşimden kimliğini istedi. (Özne=o)
- Yaralı, çocuğu yanına çağırdı. (Özne=yaralı)
- Yaralı çocuğu yanına çağırdı. (Özne=o)

c. Karşılaştırma ya da Anlatımdan Kaynaklanan Belirsizlik

Bazı cümlelerde anlatımdaki belirsizlik, cümleden farklı ve istenmeyen anlamların doğmasına yol açabilir.

- Sınıfa geldiğinden beri herkesin keyfi kaçtı. (Kim?)

O, sınıfa geldiğinden beri herkesin keyfi kaçtı.

Sen sınıfa geldiğinden beri herkesin keyfi kaçtı.

- Okula başladıktan sonra çok görüşemedik. (Kim?)

O, okula başladıktan sonra onunla çok görüşemedik.

Sen okula başladıktan sonra seninle çok görüşemedik.

- Film izlemeye babamdan daha çok vakit ayırıyorum.

Film izlemeye, babamdan daha çok **ben** vakit ayırıyorum.

ALİŞTİRMA • 5

Aşağıda noktalama işaretinden kaynaklanan anlam belirsizliği bulunan cümlelerin uygun yerine virgül getiriniz.

1. Müdür odasından aceleyle çıktı.
2. Yabancı insanlara bir şeyler soruyordu.
3. Genç çiftçiye başarı ödülü verdi.
4. Görevli çiçekçiye bir şeyler sorup gitti.

ALİŞTİRMA • 6

Aşağıda zamir eksikliğinden kaynaklanan anlam belirsizliği bulunan cümlelerin uygun yerine zamir getiriniz.

1. Test kâğıdının üstüne adını yazmamışsın.
2. Kalemimi sıranın üzerinde unutmuş.
3. Başından geçenleri bize anlatmadı.
4. Fotoğrafını okul yıllığının arasında buldum.

ETKİNLİK • 6

Kutularda verilen bilgileri doğru/yanlış olarak değerlendirerek doğru çıkışa ulaşınız.

“Nereye gittiğini hiçbirimiz fark etmedik.” cümlesinde anlatım bozukluğu vardır.

D

Y

“O, evin kira geliriyle geçimini sağlıyormuş.” cümlesinde virgül kullanılmazsa anlam belirsizliği oluşur.

“Bakıcısı küçük çocuğu akşam kendi evine götürmüştü.” cümlesinde karşılaştırma belirsizliği yapılmıştır.

D

Y

D

Y

1

2

3

4

BİLGİ

6. Deyim yanlışlığı

Deyim yanlışlığından kaynaklanan anlatım bozukluğu iki şekilde oluşur: Öncelikle deyimlerin cümlede anlamlarına uygun şekilde kullanılması gerekir. Ayrıca deyimler kalıplaşmış söz gruplarıdır. Bu yüzden deyimdeki sözcüklerin yerine başka sözcükler kullanılamaz.

- Kardeşinin iyiliği için **elinden geleni ardına koymazdı**.

Kardeşinin iyiliği için **elinden geleni yapardı**.

- Çizdiği resimlerdeki hatalar hayran bırakmıştı. ()
- Öğretmenin bana söylediklerini kulak kabartarak dinledim. ()
- Besle kargayı, çıkarsın gözünü. ()

ALİŞTİRMA • 7

Aşağıdaki cümlelerde doğru kullanılmamış deyimleri ve deyimlerde yanlış kullanılan sözcükleri bulup altını çiziniz.

1. İşler öyle karıştı ki seç pirincin taşını bakalım.
2. Senin kötü tavrın yüzünden bize gönül verdi.
3. Bu sakın yerde tatil yapınca kafam kazan oldu.
4. Dedem sık sık "Derdini saklayan ilaç bulamaz." derdi.

7. Düşünce ve Mantık Hatasının Yapılması

Cümlede dile getirilen düşünce veya olaylarda mantık bakımından tutarsızlık bulunması anlatım bozukluğuna neden olur.

- Pelin bırakın çay demlemeyi, yemek bile yapamaz.
- Vapur, yolcuları değil bir dakika, on dakika dahi beklemez.
- Bu kötü kazada ölebilir hatta sakatlanabilirdin.
- Karar, sınıfta 20'ye karşı 10 oyla kabul edildi.

ETKİNLİK • 7

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise kutucuklara "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. "Bayan, gazetecinin sorularına cevap verdi." cümlesinde virgülün kullanılmaması anlam karışıklığı ve anlatım bozukluğu oluşturur.
2. "Destekleriniz olmasa bu işleri bile yapamazdık." cümlesinde zamir eksikliği anlatım bozukluğuna neden olmuştur.
3. "Okulun bahçesi kalabalıktı, neredeyse in cin top oynuyordu." cümlesinde deyim yanlış kullanılmamasından kaynaklı anlatım bozukluğu vardır.
4. "Şirkete başkan olduktan sonra çalışanlar rahat etti." cümlesinde anlam belirsizliği anlatım bozukluğu oluşturmuştur.
5. "Yemeğin lezzetli olmasını sağlayan, kısık ateşte pişirilmesidir." cümlesinde karşılaştırma ve anlatım belirsizliği vardır.

ETKİNLİK • 8

Aşağıdaki cümlelerde yapılan anlatım bozukluklarını bularak uygun kutucuklarla eşleştiriniz.

1. Onun bize uğramadan döndüğünü duyunca gözlerime inanamadım. **a.**
2. Elmayı poşet ile doldurup bana uzattı. **b.**
3. Hasta olduğumda bırakın yaktan kalkmayı, iş bile yapamıyordum. **c.**
4. Başaracağını hepimiz çok iyi biliyorduk.

Anlam Belirsizliği, Deyim Yanlılığı

1. Deyimler ve atasözleri, anlamına uygun olmayan cümlelerde kullanılırsa anlatım bozukluğuna sebep olur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Törende güzel konuşmuş, sürekli çam devirmişti.
 B) İşi savsakladığımı görünce ustam, açtı ağzını yumdu gözünü.
 C) Arabasını öyle hor kullandı ki birkaç yılda hurdaya çevirdi.
 D) Yaşlı olmasına rağmen mağazayı çekip çeviriyordu.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zaminin kullanılması anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) Yeni öykü kitabınızı okudum ve çok beğendim.
 B) Arkadaşlarımın evleri de bizim mahalledeydi.
 C) Basketbol kursum üç ay kadar sürecekti.
 D) Ekip olarak çalışmalarını ilginç bulduk.

3. Şimdi yan oturup doğru konuşalım, haklılığım ortaya çıkmadı mı?

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "haklılığım" sözcüğü "benim haklılığım" şeklinde değiştirilerek
 B) "şimdi" sözcüğü cümleden çıkarılarak
 C) "yan" sözcüğü "eğri" sözcüğüyle değiştirilerek
 D) "konuşalım" sözcüğü "sohbet edelim" sözüyle değiştirilerek

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, **karşılaştırma ya da anlatım belirsizliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Kuşların hareketlerinden bir fırtına geleceği belliydi.
 B) Sen balıkçılıktan benden daha çok hoşlanırsın.
 C) Toprak testiler yapan dayım, bunları çarşıda satardı.
 D) Küçük fidanlar, birkaç yıl içinde kocaman olmuştu.

5. Aşağıdakilerin hangisinde **virgül çıkarılırsa cümlede anlam belirsizliği oluşur?**

- A) Kapıdaki, memura ne yapması gerektiğini sordu.
 B) Belediye ekipleri, parkın her yerini temizlemişti.
 C) Sıcak çorba içmek, beni biraz daha kendime getirdi.
 D) Karikatür sergisinde, bugüne kadar görmediğim kadar ilginç eserler gördüm.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **bir anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Derdine deva bulmak için bu dağ köyüne yerleşti.
 B) Bu buluş, bilgisayar dünyasında çığır açmıştı.
 C) Elektrik kesilince makineler devre dışı kaldı.
 D) Grup olarak çok iyi çalışmış, tepeleri devirmiştik.

7. Aşağıdaki cümlelerde bulunan anlatım bozukluklarından hangisinin nedeni yanlış işaretlenmiştir?

Cümleler	Anlam Belirsizliği	Deyim Yanlışlığı	Mantık Hatası
A) Geziye katılacağını hepimiz tahmin etmiştik.	✓		
B) İşi en güzel şekilde yapar, her şeyi eline yüzüne bulaştırırdı.		✓	
C) Emirler uymazsan işten atılabilir hatta uyarı alabilirsin.			✓
D) Cankurtaranın yardımıyla akıntıdan zor bela kurtulmuştuk.	✓		

8. Şiir gibi çıkardı kelimeler dudaklarından

I

Sular seller gibi konuşurdun

Hani ağzından bal akar

II

Derler ya konuşurken

Doğruydu

Bütün bilgi peteklerimiz dolardı

Sen bize ders anlatırken

Bu şiirin numaralanmış dizelerinde aşağıdaki anlatım bozukluklarından hangileri sırasıyla vardır?

- A) Mantık hatası - Deyim yanlışlığı
 B) Anlam belirsizliği - Mantık hatası
 C) Anlam belirsizliği - Deyim yanlışlığı
 D) Deyim yanlışlığı - Anlam belirsizliği

9. Aşağıdakilerin hangisinde anlam belirsizliğini gidermek için cümlenin uygun yerinde virgül kullanmak gerekir?

- A) Tarladaki otları iki gün içinde temizlemeliyiz.
 B) Kazazede kıza çantasının nerede olduğunu sordu.
 C) Ofiste çalışanlar az önce öğle yemeğine çıkmış.
 D) Yol çalışması bitince ilçeye daha kısa sürede varırız.

10. Alanında ilk olan bu yarışmaya katılım rekor düzeydeydi.

Bu cümleyle ilgili,

- I. Mantık yanlışlığı yapılmıştır.
 II. Deyim yanlışlığı vardır.
 III. Karşılaştırma belirsizliği vardır.
 IV. Zamir kullanılmamasından kaynaklanan anlam belirsizliği vardır.

yargılarından hangisi doğrudur?

- A) I B) II C) III D) IV

11. Deyim ve atasözlerimiz kalıplaşmış, kendine özgü sözler olduğu için onları oluşturan sözcüklerin yeri değiştirilemez; bir sözcüğün yerine başka sözcük getirilemez.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Ormanda kurtla karşılaşacağımıza ihtimal vermiyorum.
 B) Bu yaz tatili bize biraz tuzluya mal oldu.
 C) Sözü ettiğin konu dün beri beynimi kurcalıyor.
 D) Yük kamyonlarının sesi yeri göğü inletmişti.

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğunun nedeni diğerlerinden farklıdır?

- A) Sınav tarihi yaklaştıkça heyecanım gittikçe artıyor.
B) Programın sonucunda müdür de bir konuşma yaptı.
C) Artık bundan sonra düzenli olarak koşu yapacağım.
D) Gece uyurken gördüğü rüya onu mutlu etmiş.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Canlıların yaşamasının koşulu suya bağımlıdır.
B) Gezegenin büyük bir kısmı denizlerden oluşmaktadır.
C) Dünya'da yağmur en çok, Ekvator Bölgesi'ne yağar.
D) Suyu bol olan yerlerde tarım da verimli olur.

3.

	Cümle	Anlatım Bozukluğu Sebebi
I.	Tereyağı fazla dışarıda kalırsa bozulabilir.	Sözcüğün yanlış yerde kullanılması
II.	Bayramda bırakın telefon etmeyi, yanıma bile gelmedi.	Düşünce ve mantık hatasının yapılması
III.	Spor yapması istediği kiloya düşmesine yol açtı.	Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
IV.	Mutlaka bu dizi karakterlerinden bazıları çok ünlü olmalı.	Gereksiz sözcük kullanılması

Bu tabloda numaralanmış cümlelerdeki anlatım bozukluğu sebeplerinden hangisi yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

4. (I) Güneş sisteminde farklı özellikleri olan sekiz gezegen vardır. (II) Bunlar arasında gezegenimiz Dünya, bir özelliğiyle öteki gezegenlerden ayrılır. (III) Bu özellik, Dünya'da hayatın yani yaşamın bulunmasıdır. (IV) Dünya'da yaşamın ortaya çıkması ve milyarlarca yıl içinde çeşitlenmesi su sayesinde olmuştur.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

5. Anne babalar, çocuklarıyla ilgili - - -

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa bir anlatım bozukluğu oluşur?

- A) kararlar alırken onlara da danışmalıdır.
B) planlarını düşünüp taşınarak uygulamalıdır.
C) eğlenceli anlarını sosyal medyada paylaşmamalıdır.
D) eleştiri ve tenkitleri dikkate almalıdır.

6. Cümlede anlatılan durumun önem sırasının karıştırılması ya da cümlelerin mantık açısından tutarsız olması anlatım bozukluğuna neden olur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örneklendiren bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Size beklediğimize degecek bir indirim yapacağız.
B) Gönderdiğin paket değil yarın, bugün bile ulaşmaz.
C) İkimiz birlikte çalışsak bile bu işi bitiremeyiz bence.
D) Çevreyi kirleten gemilere ağır ceza kesilecektir.

7. Aşağıdaki görsellerin hangisindeki cümlede bir anlatım bozukluğu vardır?

8. I. Çamurda yolda arabayla ilerlemek çok güçlenmişti.
II. Bu iki kardeşten en küçük olanın ismi Burak'tı.
III. Toprak, yolun kenarına gelişigüzel dökülmüş.
IV. Sabah ilk iş olarak günün gazetesini okudum.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I'de bir sözcük yanlış anlamda kullanılmıştır.
B) II'de gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır.
C) III'te, virgölün kullanılmaması durumunda bir anlatım karışıklığı oluşur.
D) IV'te, mantıksal bir yanlışlık vardır.

9. Bazı cümlelerde zamir kullanılmadığı durumda anlam belirsizliği ortaya çıkar. Bir cümlenin başına hem "senin" hem de "onun" zamiri getirilebiliyorsa bu cümlede bir anlam belirsizliği vardır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlam belirsizliği vardır?

- A) İsteklerinizi yerine getirmek için bir görevli var.
B) Bu yarışmaya katıldığını duyunca şaşırımdı.
C) Çadırlarımızı buraya kuracağımızı zannediyorduk.
D) Onlara bildiğim en kısa yolu tarif ettim.

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları

1. Matematik sınavından yüksek not almamın sebebi bu sınava çok çalıştığım içindir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "Matematik sınavından" sözü "sınavdan" sözcüğüyle değiştirilerek
 B) "yüksek" sözcüğü cümleden çıkarılarak
 C) "bu sınava" sözü "bu sınavdan önce" sözüyle değiştirilerek
 D) "çalıştığım içindir" sözü "çalışmamdır" sözcüğüyle değiştirilerek

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir deyim yanlışlığı vardır?

- A) O, iş konusunda alnı açık gözü ak bir çalışandır.
 B) Hatayı düzeltmek için bir kolayını aramaya başladım.
 C) Gelişmeler karşısında elimiz kolumuz bağlı kaldık.
 D) Çuvalları kamyona taşırken kollarımız kopmuştu.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmamıştır?

- A) Bu oyuncağın yokmuş bir benzeri, yokmuş emsali.
 B) Günün sonunda hepimiz yorgun argın eve döndük.
 C) Araba bozulunca mola vermek zorunda kalmıştık.
 D) Ağladığını duyunca hepimiz aşağı kata indik.

4. Aynı kavramı veya varlığı karşılayan birden fazla sözcüğün aynı cümlede kullanılması anlatım bozukluğuna neden olur.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereksiz kullanılmış sözcük, karşısında yanlış verilmiştir?

	Cümleler	Sözcük
A)	Fotoğraflara bakarken aklıma eski geçmiş günlerim geldi.	eski
B)	Aranızdaki mevcut sorunları konuşarak çözebilirsiniz.	konusarak
C)	Seninle paylaştığım gizli sırrımı kimseye söyleme.	gizli
D)	İlçenin sorunları bitmiyor, tükenmiyor.	tükenmiyor

5. I. Hemşire hanım az sonra sizinle ilgilecektir.

II. Cam işleveciliği kursuna ben de gitmek istiyorum.

- III. Marketten alacağınız ürünler ücretsiz evinize teslim edilecektir.

IV. Dağdan gelen mis gibi çiçek kokuları odayı doldurdu.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde, bir sözcüğün yanlış yerde kullanılması anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV

Cümleler	Çelişen Sözcüklerin Birlikte Kullanımı	Deyim Yanlışlığı	Mantık Hatası	Anlam Belirsizliği
I. İşe yeni başlayan çıraklar karaya çıkmış balığa dönmüştü.		✓		
II. Kahveni içtikten sonra çabucak odama gelirsin hemen.				✓
III. Evde yiyecek bir lokma ekmek hatta yemeğimiz bile yok.			✓	
IV. Güneş enerjisi santrali kurma işi kesin olarak bitti sayılır.	✓			

Yukarıdaki tabloda numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğunun nedeni yanlış gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde düşünce ve mantık hatası yapılmamıştır?

- A) Paranız yoksa değil ekmek, baklava bile alamazsınız.
 B) Denizli'yi iyi bilmesine rağmen her yeri gezdi.
 C) Dışarı çıktık ve arabamızı çalınmış olarak bulduk.
 D) Önce çay bahçesinde oturup biraz hava alalım.

8.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
 B) Gereksiz sözcük kullanılması
 C) Deyim yanlışlığının yapılması
 D) Sözcüğün yanlış yerde kullanılması

9. Dünya'ya komşu gezegenlerde yaşam var mı? Kara delikler ^I bir gün Dünya'mızı da yutar mı? Hangi işle uğraş-
 yor ^{II} olursak olalım uzayın derinlikleriyle ilgili bunun gibi
^{III} birçok sorular hepimiz için ilgi çekicidir.
^{IV}

Bu metindeki numaralanmış sözlerden hangisi çıkarılırsa cümledeki anlatım bozukluğu giderilmiş olur?

- A) I B) II C) III D) IV

10. I. Arabayı kullanmadan önce mutlaka ailesinden izin alır.
 II. Ona bir daha güveneceğimi sanmıyorum.
 III. Kaybettiğin olta takımı asla bulunmayabilir.
 IV. Kapıyı belki de şuradaki anahtar açar.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde anlamca çelişen sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları

1. Görevlinin söylediğine göre metro, bu yüzden dolayı iki saatten beri çalışmıyormuş.

Bu cümle ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Bir sözcük yanlış yerde kullanıldığı için anlatım bozukluğu yapılmıştır.
 B) Anlamca çelişen sözcüklerin bir arada kullanılmasından kaynaklı anlatım bozukluğu söz konusudur.
 C) Cümlede zamir kullanılmaması anlam belirsizliğine sebep olmuştur.
 D) Gereksiz sözcük kullanımı anlatım bozukluğuna neden olmuştur.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) Kareli gömleğin ile bu ceket sana çok yakıştı.
 B) Çoğunluk sağlanamadığı için toplantı ertelendi.
 C) Aldığımız kitapların bedelini çıkışta ödeyelim.
 D) Misafirlere taze sıkılmış portakal suyu ikram edelim.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir eksikliği anlam belirsizliğine neden olmuştur?

- A) Saçlarınızı şampuanla yıkayınca daha güzel görünüyorsunuz.
 B) Ayrılırken bana bakışlarını hiç unutmuyacağım.
 C) Verdiğim sözde durup onları oyun parkına götürdüm.
 D) Katılımcılar da panelde söz hakkı istemişti.

4. * Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
 * Anlamca çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması
 * Sözcüğün yanlış yerde kullanılması
 * Mantık ve düşünme hatasının yapılması

Yukarıdaki anlatım bozukluğu nedenleriyle,

- I. Bu çocuklar gölü değil, denizi bile görmediler.
 II. Yağışlar azalınca kuruluk tehlikesi baş gösterdi.
 III. Ağzı çok gevşektir, ondan laf çıkmaz.
 IV. Bu notlarla belki de kesinlikle sen birinci olacaksın.

cümlelerinden hangisi birbiriyle eşleştiremez?

- A) I B) II C) III D) IV

5. Taraftarların yüksek sesle bağırması futbolcuları maça yeniden motive etti.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gereksiz sözcük kullanılması
 B) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
 C) Deyim yanlışlığının yapılması
 D) Sözcüğün yanlış yerde kullanılması

6. (I) Eskiden ailemizi, arkadaşlarımızı özlediğimizde onlara mektup yazardık. (II) Her biri ayrı bir güzellik taşıyan pulları zarfa yapıştırdık. (III) Tatlı bir heyecanla mektubumuzu postaneye teslim ederdik. (IV) Kısacası en eski iletişim ve haberleşme yöntemlerinden biri olan mektuplara önem verirdik.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

7. Melih, Büşra, Tarık ve Sinem adlı öğrenciler renkli kâğıtlara anlatım bozukluğu olan birer cümle yazmıştır. Renkli kâğıtlardaki cümleler aşağıda karışık olarak verilmiştir.

Müdür, burnu havada olduğundan herkese iyi davranıyor.

Hastalığım sürecinde bana arkadaşlarım destek oldu.

Her işin ilke ve prensiplerine göre halledilmesi gerekir.

Metin küçük bir çekişmeden hatta köpekten bile korkar.

Bu cümlelerle ilgili bilinenler şunlardır:

- ➔ Sinem'in cümlesinde gereksiz sözcük kullanılmıştır.
- ➔ Tarık'ın cümlesinde yanlış anlamda bir sözcük kullanılmıştır.
- ➔ Melih'in cümlesinde deyim yanlışlığı vardır.
- ➔ Büşra, cümlesinde mantıksal bir yanlışlık yapmıştır.

Buna göre öğrencilerin kullandığı kâğıtların rengi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	Büşra	Melih	Sinem	Tarık
A)				
B)				
C)				
D)				

8. Akşam haberlerinde, sporculara tekrar tekrar verilen ödülleri izledim.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "akşam haberlerinde" sözü "akşam haberde" sözüyle değiştirilerek
- B) "ödü" sözcüğü yerine "hediye" sözcüğü getirilerek
- C) "sporculara" sözcüğü ile "verilen ödülleri" sözü yer değiştirilerek
- D) "tekrar tekrar" sözü "izledim" sözcüğünden hemen önce getirilerek

9.

I.	Çıkışta nereye gittiğini merak ettim.	➔	Anlam belirsizliğinin olması
II.	Bu güzel tabloları kesin ünlü bir ressam yapmış olmalı.	➔	Anlamca çelişen sözcüklerin bir arada kullanılması
III.	Dağcılardan güzel haberi alınca yüreğimize ateş düştü.	➔	Gereksiz sözcük kullanılması
IV.	Muhabirlik yaşantısında hiç böyle bir olayla karşılaşmamış.	➔	Bir sözcüğün yanlış anlamda kullanılması

Bu tablodaki numaralanmış cümlelerin hangisindeki anlatım bozukluğunun nedeni karşısında yanlış verilmiştir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

Yazılıya Hazırlık Testi

S O R U · 1

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise kutucuklara “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. “Kırıcı tavırlarınla insanları kendinden soğutuyorsun.” cümlesinde mecaz anlamlı sözcük kullanılmıştır.
2. “Pencereden el sallayan birinci sınıflar gülümsüyordu.” cümlesinde terim anlamlı sözcük kullanılmıştır.
3. “Bahçedeki gül ve nergislerden mis gibi kokular geliyor.” cümlesinde eş seslisi olan sözcük kullanılmıştır.
4. “Bugün okulda iki dersten yazılı olacağız.” cümlesinde “mektepe” sözcüğünün eş anlamlısına yer verilmiştir.
5. “Kitabın bazı sayfaları karalanmıştı.” cümlesinde soyut anlamlı sözcük kullanılmıştır.
6. “Kardeşinin yorgun olduğu her hâlden anlaşılıyor.” cümlesinde deyim kullanılmıştır.
7. “Şimdi sizin için hazırladığım sürprizi gösterme zamanı geldi.” cümlesinde “beklenmedik durum” anlamında bir sözcük kullanılmıştır.

S O R U · 2

Aşağıdaki cümlelerde çekimli fiil kullanılanların başındaki kutucuklara “V”, kullanılmayanların başındaki kutucuklara ise “Y” yazınız.

1. Bugün komşuları ev oturmasına çağırdık.
2. Bayram dolayısıyla işletmemiz üç gün kapalıdır.
3. Bu hafta yıldızları ve Ay tutulmasını gözlemleyeceğiz.
4. Koyun ve kuzuları otlamak için kırlara çıkartalım.
5. Mahallenin sokakları dar ve karışık.
6. Köylerde bu mevsimde domates ve biber kurutulur.
7. Trafikte bisiklet kullanmak tehlikeliymiş.
8. Maraton koşusunda yabancı atletler başarılı oldu.

S O R U · 3

Aşağıdaki cümlelerde verilen boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

1. “Türkçe kitabının yirminci sayfasındaki hikâyeyi okusunlar.” cümlesindeki fiil, yapılıdır.
2. “Telefon almak için harçlıklarımı biriktirdim.” cümlesindeki fiil, yapılıdır.
3. “İki saatte sadece bir balık yakalayabildim.” cümlesindeki fiil, birleşik fiildir.
4. “Misafirleri memlekete dün yolcu ettik.” cümlesindeki fiil, birleşik fiildir.
5. “Çocukların bağıriş çağırışlarından kafam şişmişti.” cümlesindeki fiil, birleşik fiildir.

S O R U · 4

Aşağıdaki cümlelerle anlam özelliklerini eşleştiriniz.

1. Bilgisayar kullanırken gözlük takmadığımdan gözlerim bir süre sonra kızarmaya başladı.	2. Karşıdan karşıya geçerken ışıklara dikkat etmeyen tehlikeli bir durumla karşılaşabilirsin.	3. Sağlığını korumak için düzenli yürüyüşler yapmalı ve dengeli beslenmelisiniz.
a	b	c
Amaç-sonuç	Neden-sonuç	Koşula bağlılık

S O R U . 5

Sağlıklı bir uyku; kaç saat uyuduğumuza, ne zaman uykuya daldığımız ve uykunun kalitesine bağlıdır. İhtiyacımız olan uyku süresi, yaşa göre farklılık gösterir. Ergenlikte hormonal etkiler biyolojik saati değiştirir. Uykuya olan ihtiyaç azalsa da devam eder. Günümüzde özellikle çocuklar ve gençler gereken süreden çok daha az uyumaktadır. Bu durum son yıllarda elektronik cihaz ve sosyal medya kullanımının artmasıyla bağlantılıdır. Bu açıdan gelecekte bizi hastalıklarla boğuşan, sinirli, huzursuz bir toplum beklediği söylenebilir.

Bu metnin konu ve ana düşüncesini tabloda boş bırakılan yerlere yazınız.

Konu	Ana Düşünce

Bu metinde değginilmeyen yargıları “✓” işaretiyle belirtiniz.

- Uyku üzerinde araştırmalar yapılmaktadır.
- Uyku süresi kişinin içinde olduğu yaşa göre değişir.
- Teknolojik aletleri bilinçsiz kullanma uyku süresini etkilemektedir.
- Uyku ve öğrenme arasında güçlü bir bağ vardır.
- Uyku süresi sağlık üzerinde etki bırakmaktadır.

S O R U . 6

Aşağıdaki cümlelerde zarf bulunup bulunmamasına göre “Var-Yok” bölümlerinden uygun olanı işaretleyiniz.

Cümleler	Var	Yok
1. Şiirimi sınıfta ezberden okuyacağım.		
2. Sıcaklıklar arttı ve yağış miktarı azaldı.		
3. Görevli, kocaman çuvalı sürükleyerek apartmanın girişine bıraktı.		
4. Uçağa binmek için bizi çok beklettiler.		
5. Bu kadar yüksek tepeye nasıl tırmanacağız?		
6. Yeni başkanı seçmemiz gerekiyor.		

S O R U . 7

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise kutucuklara “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1

“Suyu harcarken aşırı tüketimden ve israftan kaçınalım.” cümlesinde ek-fiil kullanılmamıştır.

2

“Basketbol sahasının kapısı erkenden kilitlemiş.” cümlesinde ek-fiilin isme gelen kullanımına örnek vardır.

3

“Kamp için şu alanda toplanacaktık.” cümlesinde ek-fiil basit çekimli fiile gelerek birleşik çekimli (zamanlı) fiil yapmıştır.

4

“Fidanların dibini kazıp toprağa gübre atmalıydın.” cümlesinde ek-fiil “terk edilmiş alışkanlık” anlamı katmıştır.

5

“Çekilişte kazanan numaralar açıklanmıştır, ödüller yarın verilecektir.” cümlesine ek-fiil “kesinlik” anlamı katmıştır.

S O R U . 8

Aşağıdaki cümlelerde yapılan anlatım bozukluklarını bularak uygun kutucuklarla eşleştiriniz.

1.

Yeni görevini bugün sana toplantıda söyleriz.

Gereksiz sözcük kullanılması

a.

2.

Bu bitki çayını iki günde bir, günün içmelisin.

Düşünce ve mantık hatasının yapılması

b.

3.

Yol kıyısına gelişigüzel park edilmiş araçlar trafik akımını engelliyor.

Anlam belirsizliği (karışıklığı)

c.

4.

Seninle değil çay içmek, ortak iş bile yapmam.

Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması

d.

CEVAP ANAHTARI

9. KONU

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları

ALİŞTIRMALAR

- 1) öfkeli 2) tekrar 3) derhal 4) araç
5) kesinlikle 6) süreyle
- 1) ekmişler 2) ücreti 3) çoklukla 4) yanaştı 5) artırılması
6) azımsamak 7) tanıştırdı 8) yankı 9) öğretim
- 1) kesinlikle gelebilir 2) yüzde yüz iyileştirebilir
3) yüzde yüz – herhâlde 4) yaklaşık olarak tam
5) mutlaka – sanıyorum 6) elbette – olabilirsiniz
7) mutlaka – uğraşiyor olmalısınız 8) şüphesiz – olabilir
9) sanırım – asla 10) Eminim – pişman olmuştur
11) Tam olarak üç yıl kadar önce
- 1) İlk kez 2) fazla 3) Korkusuzca 4) tekrar tekrar 5) ilk
6) Günde üç defa 7) kılıksız 8) daha çok 9) Uykusuz
10) her 11) çok

1. Müdür, odasından aceleyle çıktı.
2. Yabancı, insanlara bir şeyler soruyordu.
3. Genç, çiftçiye başarı ödülü verdi.
4. Görevli, çiçekçiye bir şeyler sorup gitti.
- 1) (senin, onun) 2) (senin, onun) 3) (senin, onun) 4) (senin, onun)
- 1) seç 2) gönül verdi 3) kafam kazan oldu 4) ilaç

ETKİNLİKLER

1. D 2. Y 3. D 4. D 5. Y
3. çıkış
1. D 2. Y 3. D 4. Y 5. D
1. çıkış
1. d 2. a 3. c 4. b 5. d
1. çıkış
1. D 2. Y 3. D 4. D 5. Y
1. c 2. b 3. b 4. a

CEVAP ANAHTARI

AÇIK UÇLU

1. Gereksiz sözcük kullanımı 2. Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
3. Gereksiz sözcük kullanımı 4. Gereksiz sözcük kullanımı
5. Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
1. henüz 2. dinlenmesi 3. şu an 4. ayağa 5. az kalsın 6. alaka 7. zengin
1. Çelişen sözcüklerin birlikte kullanımı
2. Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
3. Çelişen sözcüklerin birlikte kullanımı
4. Çelişen sözcüklerin birlikte kullanımı
5. Sözcüğün yanlış yerde kullanımı

KAVRAMA TESTLERİ

Test - 1 1-A 2-C 3-B 4-C 5-D 6-B 7-A 8-D 9-C 10-C 11-D 12-B

Test - 2 1-C 2-A 3-C 4-B 5-D 6-B 7-D 8-D 9-C 10-A

Test - 3 1-A 2-D 3-C 4-B 5-A 6-D 7-D 8-C 9-B 10-A 11-C

KONU BİTİRME TESTLERİ

Test - 1 1-B 2-A 3-D 4-C 5-D 6-B 7-C 8-D 9-B

Test - 2 1-D 2-A 3-C 4-B 5-C 6-B 7-D 8-A 9-D 10-C

Test - 3 1-D 2-C 3-B 4-C 5-A 6-D 7-B 8-D 9-C

ORTAK YAZILI TESTLERİ

Test - 3 Soru - 1: 1. D 2. Y 3. D 4. D 5. Y 6. Y 7. D

Soru - 2: 1. V 2. Y 3. V 4. V 5. Y 6. V 7. Y 8. V

Soru - 3: 1. basit 2. türemiş

3. iki fiilin birleşmesiyle oluşan (kurallı)

4. bir isim ile yardımcı fiilin birleşmesiyle oluşan

5. anlamca kaynaşmış

Soru - 4: 1. b 2. c 3. a

Soru - 5: 1. ✓ 4. ✓

Soru - 6: 1. V 2. Y 3. V 4. V 5. V 6. Y

Soru - 7: 1. D 2. Y 3. D 4. Y 5. D

Soru - 8: 1. c 2. a 3. d 4. b

Kaynakların
tamamı için
bu esere
ulaşabilirsiniz.

Mesut
BAYAR

Duygu

AKKAYA SALMAN

